

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο 20ός αιώνας θα μείνει γνωστός όχι για την εμφάνιση του κομμουνισμού όσο για το θάνατο του σοσιαλισμού

Τρβινγκ Κρίστολ

Μέσα στις τόσες πολιτικές διαμάχες κι αντιδικίες πολλές φορές χάνεται η ευκαιρία μιας συνολικής θεώρησης των μεγάλων αλλαγών των ημερών μας. Και είναι γεγονός πως οι μεταβολές που γίνονται τα τελευταία χρόνια στο σκηνικό των πολιτικών ιδεών κι αντιλήψεων είναι κάτι περισσότερο από κατακλυσμικές. Η κυριαρχία των σοσιαλιστικών οραματισμών και αξιών των δεκαετιών του '60 και του '70 έχει πια σήμερα οριστικά εγκαταλειφθεί. Και μια καινούργια πραγματικότητα έχει αναδυθεί. Με νέες ιεραρχήσεις, επιδιώξεις και στόχους. Που βάζει τη σφραγίδα της στα πολιτικά πράγματα και τις εξελίξεις της εποχής που ζούμε.

Η εγκατάλειψη του σοσιαλισμού από τις μάζες των εργαζομένων, των μεσαίων τάξεων αλλά και της αφρόκρεμας των ηγητόρων της νεολαίας και των διανοουμένων δεν είναι άσχετη με τα απογοητευτικά αποτελέσματα που είχε όπου χρειάστηκε να εφαρμοσθεί στην πράξη. Πέρα από τα αδιέξοδα στα οποία οδήγησαν οι αυταρχικές εφαρμογές της μαρξιστικής διδασκαλίας στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, εξίσου αποτυχημένα υπήρξαν και τα αποτελέσματα των πιο «ανθρώπινων» πειραμάτων που επιχείρησαν τα σοσιαλ-

δημοκρατικά κόμματα της Δυτικής Ευρώπης. Η οικονομική αποτελμάτωση, η ανεργία, η αποβιομηχάνιση, οι συνακόλουθες κοινωνικές αναταραχές και συγκρούσεις, τα αδιέξοδα στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, πρόνοιας και περίθαλψης, οι μηδενιστικές κι αρνητικές τάσεις της νεολαίας, ο αλκοολισμός και η εξάπλωση των ναρκωτικών, συνδέθηκαν με την αδυναμία ενός συστήματος συγκεντρωτικής διεύθυνσης της κοινωνικής και της οικονομικής ζωής να εκπληρώσει προσδοκίες που στη σημερινή εποχή θεωρούνται δεδομένες για τους λαούς της πάλαι ποτέ «κοινωνίας της αφθονίας».

Η Αριστερά λοιπόν φάνηκε να χάνει το παιχνίδι στο χώρο ακριβώς που είχε συνηθίσει να κυριαρχεί. Δηλαδή στις ιδέες και στον οραματισμό του μέλλοντος. Η σοσιαλιστική φαρέτρα έδειξε να στερεύει από σχέδια και προτάσεις για την απομάκρυνση από την κρίση. Στα προβλήματα που συσσώρευε ο μεγάλος κρατικός παρεμβατισμός και η χρεοκοπία των διαφόρων κρατικών, ημικρατικών ή και ασφυκτικά κρατικοελεγχόμενων ιδιωτικών φορέων, η Αριστερά δεν είχε παρά να αντιπαρατάξει τη χιλιοδοκιμασμένη και ήδη αποτυχημένη συνταγή του «περισσότερου κράτους».

Η αναγέννηση του φιλελευθερισμού ήρθε ως απάντηση στην οριστική κατάρρευση των μύθων του σοσιαλιστικού ευδαιμονισμού. Ακόμα και η γενικευμένη οικονομική κρίση έχει γίνει συνείδηση πως δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί με κρατισμό. Με τα ίδια μέσα δηλαδή που την δημιούργησαν Εναλλακτικά μόνο ο λαϊκισμός ισχυροποιείται. Αλλά κι αυτός βουλιάζει στην αναξιοπιστία και τα αδιέξοδα μόλις χρειασθεί να κυβερνήσει. Με δυναμισμό κι αποφασιστικότητα λοιπόν οι προτάσεις της ιδεολογίας της ελευθερίας αποτελούν τη μοναδική συγκροτημένη απάντηση στα αγωνιώδη

ερωτήματα της καθημερινής ζωής. Ακόμη και μέσα από τις επιθέσεις των δεξιών κι αριστερών οπαδών του μεγάλου κράτους, ο φιλελευθερισμός αναδύεται αλώβητος και πανίσχυρος, μια και μονάχα αυτός βάζει τις βάσεις για μια κοινωνία απομακρυσμένη από την αδικία της ακρίβειας και της ανεργίας, για μια οικονομία χωρίς μονοπώλια, συναλλαγές, παράνομους πλουτισμούς και σκάνδαλα και για ένα κράτος πλούσιο, ισχυρό και ικανό να φροντίζει αποτελεσματικά τους πολίτες που το χρειάζονται.

Στις σελίδες που ακολουθούν έγινε προσπάθεια να δοθεί στην πραγματική του διάσταση ο σύγχρονος φιλελευθερισμός, να απαντηθούν τα βασικότερα ερωτήματα που έχουν σχέση με το περιεχόμενο και τις αρχές του, να αντιπαραταχθούν οι θέσεις του με τα αξιώματα και τις αιτιάσεις της Αριστεράς και να διευκρινισθούν οι δυνατότητες της πρακτικής εφαρμογής των προτάσεών του.

Ανδρέας Ανδριανόπουλος